

CONSILIUL RAIONAL ORHEI

DIRECȚIA GENERALĂ FINANȚE

**NOTA
INFORMATIVĂ
LA PROIECTUL
BUGETULUI
RAIONAL
PE ANUL**

2022

1. Introducere

În atenția consilierilor raionali , conducătorilor de instituții publice finanțate din bugetul raional și societății civile se propune spre examinare și discuții proiectul bugetului raional pe anul 2022.

Proiectul bugetului raional pe anul 2022 este elaborat conform cadrului legal și altor acte normative, care reglementează aspectele bugetar-fiscale.

La baza proiectului de buget au stat prognoza resurselor bugetului raional pe anii 2022-2024 și obiectivele politicii fiscale pe anul 2022.

De asemenea, au stat prioritățile de politici care derivă din Programul de activitate a Consiliului Raional, alte documente de politici și strategii sectoriale, precum și acordurile semnate. Totodată, s-a ținut cont de cadrul legislativ în vigoare și toate actele normative adoptate în anul 2021, care au impact asupra cheltuielilor bugetare pe anul 2022.

Prezenta notă informativă oferă detalii cu privire la structura bugetului raional și conține principalele descrieri ale particularităților elaborării proiectului de buget pe anul 2022 și estimările pe anii 2023-2024.

La baza elaborării proiectului bugetului raional au stat prognoza bazei impozabile, datele Direcției Deservire Fiscală Orhei, datele Direcției Raionale de Statistică, analiza tendințelor, ca urmare a implementării politicii bugetar-fiscale pentru anii 2019, 2020, scontat 2021, obiectivele politicii bugetar-fiscale pe anul 2022-2024, prognozele sectoriale înaintate de direcțiile, secțiile și subdiviziunile Consiliului Raional Orhei, alte documente de politici și strategii sectoriale. De asemenea, prioritățile de politici care derivă din Strategia de Dezvoltare Integrată a raionului, documente de politici și strategii sectoriale cuantificate conform politicilor Legii bugetului de stat pe anul 2022 (transferuri cu destinație specială).

În aceste condiții, în proiectul bugetului raional pe anul 2022, un accent deosebit este pus pe corelarea strânsă a cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile, prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile la programe de importanță vitală, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar al raionului.

Obiectivul bugetului raional pe anul 2022 constă în asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului raional la nivel acceptabil de resurse locale în condițiile limitării riscurilor implicate, totodată creând condiții pentru atingerea obiectivului privind sustenabilitatea finanțelor publice raionale, asigurând finanțarea ritmică, menținând echilibrul bugetar.

Ca structură, proiectul bugetului raional pe anul 2022 cuprinde partea textuală cu prevederi generale și de ordin specific, precum și anexele, care prezintă: indicatorii generali ai bugetului, componența veniturilor, cheltuielilor, datoria publică, balanța bugetului.

2. Indicatori bugetari

Proiectul bugetului raional pe anul 2022 este estimat la venituri în sumă de 323687,0 mii lei și cheltuieli în sumă de 322889,4 mii lei, cu un sold bugetar de 797,6 mii lei.

Soldul bugetar este influențat de rambursările împrumuturilor recreditate Ministerului Finanțelor:

- Energetic II - (-1083,9) mii lei;
- dobânda împrumutului de recreditare BERD +286,3 mii lei (încasate în contul bugetului raional de la SA Regie Apă - Canal).

Indicatorii bugetului raional sunt expuși în 9 anexe a proiectului de Decizie.

Sinteza indicatorilor principali ai bugetului raional: venituri, cheltuieli, soldul bugetului și sursele de finanțare – sunt reflectate în anexa nr.1 la proiectul Deciziei.

La elaborarea proiectului de buget s-a ținut cont de necesitatea asigurării unui echilibru bugetar, prin încadrarea cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile, prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, fără a admite crearea datoriilor în sistemul bugetar.

3. Estimările bugetului raional

3.1. Veniturile bugetului raional

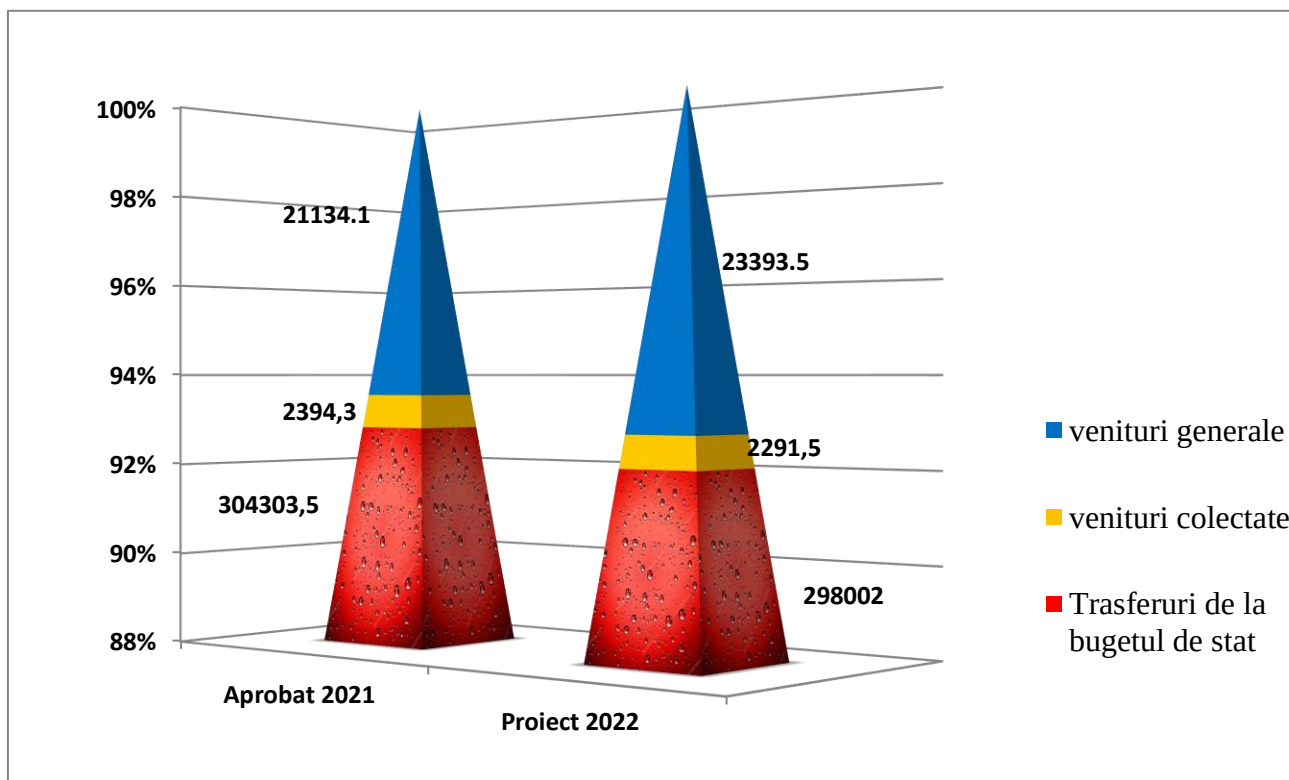
În anul 2022 partea de venituri a bugetului raional Orhei se preconizează în sumă de 323687,0 mii lei, fiind în diminuare comparativ cu suma aprobată pe anul 2021 cu 1,3 puncte procentuale, din contul neplanificării în anul 2022 Fondul Republican de susținere a populației.

În suma totală a veniturilor bugetului raional sunt integrate veniturile obținute din impozite și taxe, venituri colectate ca urmare a prestării serviciilor cu plată, transferuri de la bugetul de stat.

Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului raional pe anii 2021–2022 se prezintă în următorul tabel:

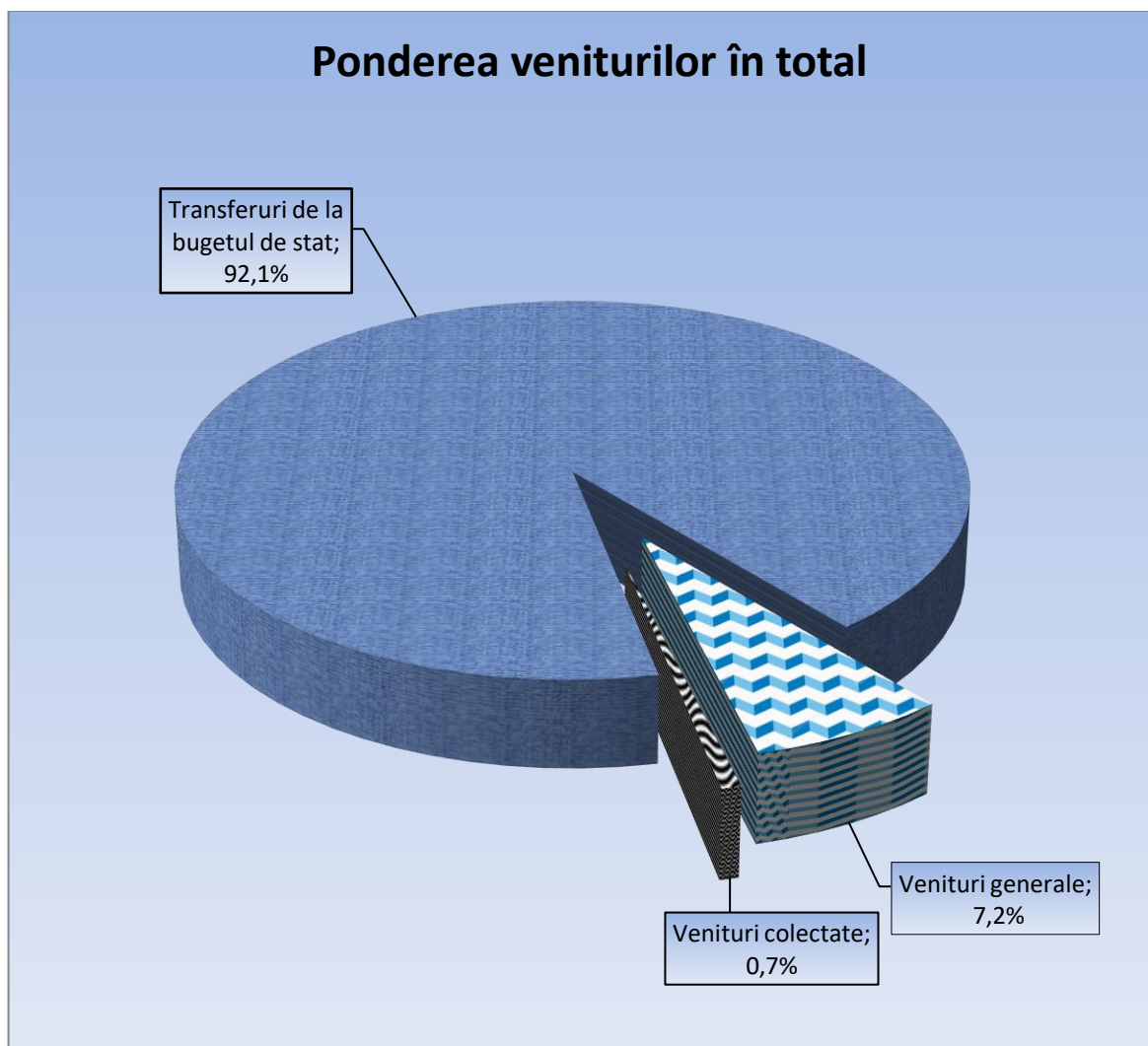
	2021 Aprobat	2022 Proiect	% din total 2022	Devieri	%
<u>1</u>	2	3	4	5=3-2	6=3/2
Venituri generale	21134,1	23393,5	7,2	2259,4	110,7
Venituri colectate	2394,3	2291,5	0,7	-102,8	95,7
TOTAL transferuri	304303,5	298002,0	92,1	-6301,5	97,9
<i>inclusiv:</i>					
Transferuri cu destinație generală și din fondul de compensare	59630,2	55649,5		-3980,7	93,3
Transferuri cu destinație specială	244673,3	242352,5		-2320,8	99,1
TOTAL venituri	327831,9	323687,0	100,0	-4144,9	98,7

Evoluția veniturilor bugetului raional 2021-2022 se prezintă în următoarea diagramă:

Proгноza încasării veniturilor pe anul 2022 și ponderea tipurilor de încasări în totalul părții de venituri a bugetului raional se prezintă în următoarea diagramă:

Ponderea veniturilor în total

În cuantumul veniturilor bugetului raional prognozate pentru anul 2022, partea preponderentă - 92,1 la sută sau 298002,0 mii lei revin transferurilor de la bugetul de stat, cu o diminuare față de anul 2021 de 2,1 la sută sau cu 6301,5 mii lei.

Veniturile colectate ca pondere în totalul veniturilor bugetului prognozate pentru anul 2022 constituie 0,7 la sută sau 2291,5 mii lei, cu o diminuare față de anul 2021 cu 4,3 la sută sau cu 102,8 mii lei.

- 2041,5 mii lei – venituri din contul prestării serviciilor cu plată și dării în locațiune a bunurilor patrimoniului public administrat de instituțiile publice.
- 250,0 mii lei - taxa de la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar.

Resursele colectate sunt calculate și încasate de instituțiile bugetare ținând cont de următoarele:

Instituția, denumirea serviciilor	Temeiul legal
Aparatul președintelui raionului (<i>Serviciul arhivă - venitul arhivei de la serviciile cu plată prestate</i>)	Hotărârea Guvernului nr.339 din 23 martie 2005 ⁶ “Cu privire la aprobarea Indicatorului de prețuri la serviciile cu plată de către arhivele de stat și Lista serviciilor fără plată prestate de către arhivele de stat”, Decizia Consiliului Raional nr.6/7 din 16.09.2010 cu privire la aprobarea indicatorului de prețuri la serviciile cu plată prestate de către Serviciul Raional de Arhivă (anexele 1, 2)
Școala primară -grădiniță, școală gimnaziu-grădiniță finanțată, (Plata părinților pentru alimentarea copiilor de vîrsta preșcolară (lei/copil/zi))	Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 19/2 din 13 ianuarie 2021 cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile din învățămînt, Hotărârea Guvernului nr. 198 din 16.04.1993 “Cu privire la protecția copiilor și familiilor socialmente vulnerabile”
Tabăra de odihnă „Miorița” (Venituri de la organizarea odihnei de vară pentru elevi și copii - realizarea foilor, arenda încăperilor)	Decizia Consiliului Raional nr.3/6 din 28 iunie 2019 cu privire la odihna și întremarea sănătății copiilor în sezonul estival 2019 și nr.3/20.3 din 14.07.2017 cu privire la aprobarea tarifelor serviciilor contra plată în instituțiile de învățămînt finanțate din bugetul raional
Centrul de plasament temporar pentru persoane în vîrstă și cu dizabilități “Casa noastră” s. Susleni (Plata lunară pentru întreținerea în azil, percepută de la persoanele vîrstnice cu dizabilități internate pe perioada nedeterminată (75% din pensie) și plata lunară a persoanelor cazate în azil)	Decizia Consiliului Raional nr.1/5.1 din 22.02.2007 cu privire la modificarea deciziilor Consiliului Raional nr.2/8.4 din 16.02.2006 Decizia Consiliului Raional nr.7/8 din 03 august 2021 cu privire la aprobarea tarifului
Servicii de îngrijire socială la domiciliul (Servicii contra plată pentru un beneficiar lunar sau pentru o vizită)	Decizia Consiliului Raional nr. 3/10 din 02 aprilie 2021 cu privire la aprobarea Regulamentului Serviciului de îngrijire socială la domiciliu.
Centrul de cultură raional “Andrei Suruceanu” (Plata de la vânzarea biletelor la prezentarea spectacolelor, tariful de la prestarea serviciilor de la utilajul de sonorizare dat în locațiune pe 1 oră.)	Decizia Consiliului Raional nr.4/2.1 din 16.11.2017 cu privire la modificarea bugetului raional pe anul 2017, anexa nr.8 “Nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate contra plată de către instituțiile bugetare finanțate din bugetul raional Orhei”
Biblioteca Publică Raională “A.Donici” (Servicii cu plată prestate de Laboratorul de Fabricație FabLab Orhei a Bibliotecii Publice Raionale “A.Donici”)	Decizia Consiliului Raional nr. 3/9 din 02.04.2021 cu privire la aprobarea Nomenclatorului serviciilor cu plată prestate de Laboratorul de Fabricație FabLab Orhei a Bibliotecii Publice Raionale “A.Donici”
Biblioteca Publică Raională “A.Donici” (Venituri de la prestarea serviciilor cu plată)	Legea cu privire la biblioteci nr.160 din 20.07.2017 art.21 în vigoare de la 18.02.2019. Decizia Consiliului Raional nr.4/19 din 15.11.2007 cu privire la aprobarea serviciilor cu plată prestate de Biblioteca publică raională

Direcția Generală Educație (Tariful serviciilor contra plată pentru transportarea copiilor de vîrstă preșcolară din localitatea Inculeț primăria Zorile)	7 Decizia Consiliului Raional nr. 3/14 din 02.04.2021 cu privire la aprobarea tarifului serviciilor prestate de Direcția Generală Educație
Direcția Generală Educație (Plata pentru achitarea serviciilor de personalizare a actelor de studii (certificate de grad), duplicate, echivalente, eliberarea repetată și eliberarea urgentă cadrelor didactice)	Ordinul Ministerului Educației nr.105 din 01.03.2017 cu privire la aprobarea nomenclatorului și tarifelor pentru serviciile prestate de Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, Decizia Consiliului Raional nr. 4/2.1 din 16.11.2017 cu privire la modificarea bugetului raional pe anul 2017 anexa nr.8 “Nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate contra plată de către instituțiile bugetare finanțate din bugetul raional Orhei”

Ponderea veniturilor formate din impozite și taxe constituie 7,2 % sau 23393,5 mii lei, 83,2 la sută din total revine impozitelor pe venitul persoanelor fizice sau 19465,0 mii lei.

În continuare se prezintă o analiza succintă pe grupuri de venituri, pe tipuri de impozite și taxe.

1. Defalcări de la veniturile generale de stat în sumă de 19465,0 mii lei, din care:

Impozitul pe venit de la persoanele fizice (IVPF) cota procentuală constituind 25% din volumul total colectat pe teritoriul municipiului Orhei - reședința raionului Orhei (1111) – 19465,0 mii lei, inclusiv: impozitul pe venitul reținut din salariu – 19100,0 mii lei, impozitul pe venitul persoanelor fizice declarat și/sau achitat – 300,0 mii lei, impozitul pe venitul persoanelor fizice în domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi – 22,0 mii lei și impozit pe venit aferent operațiunilor de predare în posesie și/sau folosința a proprietății imobiliare – 43,0 mii lei.

La planificarea impozitului pe venit reținut din salariu (111110) s-a luat în considerație dinamica încasărilor pe acest compartiment pe anii 2018-2020 și 10 luni ale anului 2021, politicile statului salariale în sectorul real și bugetar. Calcul s-a efectuat reieșind din încasările estimate pe anul bugetar în curs, înmulțite la creșterea prognozată a fondului de remunerare a muncii pe republică, în termeni nominali pe anul respectiv.

Fondul de remunerare a muncii prognozat pentru anul 2022 pe raion se estimează în cuantum de 1934790,1 mii lei, cu un număr mediu scriptic de angajați de 19377 persoane cu un salariu mediu lunar de 8320,8 lei și suma scutirilor 749700,0 mii lei.

Sumele primelor de asigurare medicală obligatorie 174131,1 mii lei.

***Cotele și scutiri personale anuale
pentru estimarea sumei impozitului pe venit persoanelor fizice***

	Stabilit			Proiect	Estimat	
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7
Cotele impozitului pentru venitul persoanelor fizice, (%)	12	12	12	12	12	12
Scutirea anuală personală, (lei)	24000	24000	25200	25200	25200	25200
Scutirea anuală personală majoră, (lei)	30000	30000	30000	30000	30000	30000
Scutirea soț/soție	11280	11280				
Scutirea soț/soție majoră	18000	18000	18900	18900	18900	18900
Scutirea anuală pentru persoanele întreținute	3000	3000	4500	4500	4500	4500
Scutirea anuală pentru persoanele întreținute cu dizabilități	18000	18000	18900	18900	18900	18900
Tariful contribuției individuale pentru asigurarea socială de stat obligatorie (din venit, %)	6.0	6.0				
Prima de asigurare medicală obligatorie (din venit, %)	4.5	4.5	9.0	9.0	9.0	9.0

2. Veniturile proprii în sumă de 3928,5 mii lei, în componența cărora se includ următoarele venituri:

2.1. Plata pentru folosirea resurselor naturale estimată la 3928,5 mii lei în baza datelor agenților economici privind volumul extragerilor, costul mineralelor extrase, din care: 425,0 mii lei - taxa pentru apă (114611); 3500,0 mii lei – taxa pentru extragerea mineralelor utile (114612); 3,5 mii lei – taxa pentru folosirea subsolului (114614).

3. Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II în sumă de 298002,0 mii lei, se prezintă după cum urmează:

3.1. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) (191111) în sumă de 212873,5 mii lei;

3.2. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru asigurarea și asistența socială (191112) în sumă de 7715,3 mii lei. Din contul acestei sume urmează a fi finanțate indemnizațiile pentru tutelă, compensarea cheltuielilor de transport, compensarea cheltuielilor tinerilor specialiști pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică, precum și plata indemnizațiilor; prestații sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale;

- 3.3. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru școli sportive (191113) în sumă de 4356,8 mii lei;
- 3.4. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru infrastructura drumurilor (191116) în sumă de 17406,9 mii lei;
- 3.5. Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II calculate în baza formulei aprobate prin Legea privind finanțele publice locale (191131) în sumă de 48086,7 mii lei;
- 3.6. Transferuri curente primite cu destinație generală din fondul de compensare între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II (191132) în sumă de 7562,8 mii lei;

Structura detaliată a veniturilor bugetului raional se prezintă în anexa nr.2 la proiectul deciziei iar resursele colectate de instituții sunt reflectate pe instituții și subgrupe de funcții în anexa nr.5 la proiectul Deciziei.

Executarea scontată a părții de venituri pe anul 2021 a bugetului raional se estimează circa 100,8 %, comparativ cu prevederile precizate și se prezintă în următoarea tabelă:

**Executarea scontată a Bugetului raional la partea de venituri
pe anul 2021 se prezintă în următorul tabel:**

(mii lei)

Denumirea veniturilor	Cod ECO k 1-4	Aprobat	Precizat	Scontat anual	Devieri	
					Suma	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7
<u>Venituri, total</u>	1	327831,9	383265,0	386203,1	2938,1	100,8
Impozit pe venitul persoanelor fizice	1111	17609,6	17609,6	19350,0	1740,4	109,9
Alte taxe pentru mărfuri și servicii	1146	3524,5	3524,5	4772,2	1247,7	135,4
Taxe și plăți administrative	1422	300,0	300,0	250,0	-50,0	83,3
Comercializarea mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare	1423	2094,3	1594,4	1594,4		100,0
Donații voluntare pentru cheltuieli curente	1441		26,0	26,0		100,0
Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II	1911	300671,6	356259,6	356259,6		100,0
Transferuri primite între instituțiile bugetului de stat și instituțiile bugetelor locale de nivelul II	1913	3631,9	3950,9	3950,9		100,0

3.2 Cheltuielile bugetului raional

Cheltuielile bugetului raional pe anul 2022 prevăd asigurarea implementării priorităților de politici, care derivă din competențele atribuite și documentele de politici naționale și sectoriale, caracteristice pentru fiecare funcție a bugetului raional.

Pentru anul 2022, cheltuielile bugetului raional se estimează în sumă de 322889,4 mii lei, cu o diminuare de 4096,8 mii lei față de prevederile bugetare aprobate pentru anul 2021, ce constituie 1,3 %.

Cheltuielile (cu excepția celor efectuate din contul transferurilor cu destinație specială) s-au estimat în dependență directă de suma veniturilor obținute și constituie suma de 80536,9 mii lei din totalul cheltuielilor bugetului raional.

La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2022 și estimărilor pe anii 2023-2024, instituțiile - beneficiarii de alocații s-au condus de:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea ramurilor (domeniilor) respective;
- angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor recreditate);
- volumul veniturilor colectate de instituțiile bugetare;
- actele legislative și normative care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii (cu modificările și completările ulterioare).

La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor s-a ținut cont de tarifele curente, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

Factorii ce au condus la creșterea cheltuielilor pe domenii se rezumă în necesitatea asigurării priorităților sectoriale, conform proiectelor înaintate de subdiviziunile Consiliului Raional, asigurarea implementării prevederilor legislației privind remunerarea muncii în sectorul bugetar, aplicarea indexării cheltuielilor la indicii prețurilor de consum, asigurarea financiară a acțiunilor și activităților asumate de Consiliul Raional.

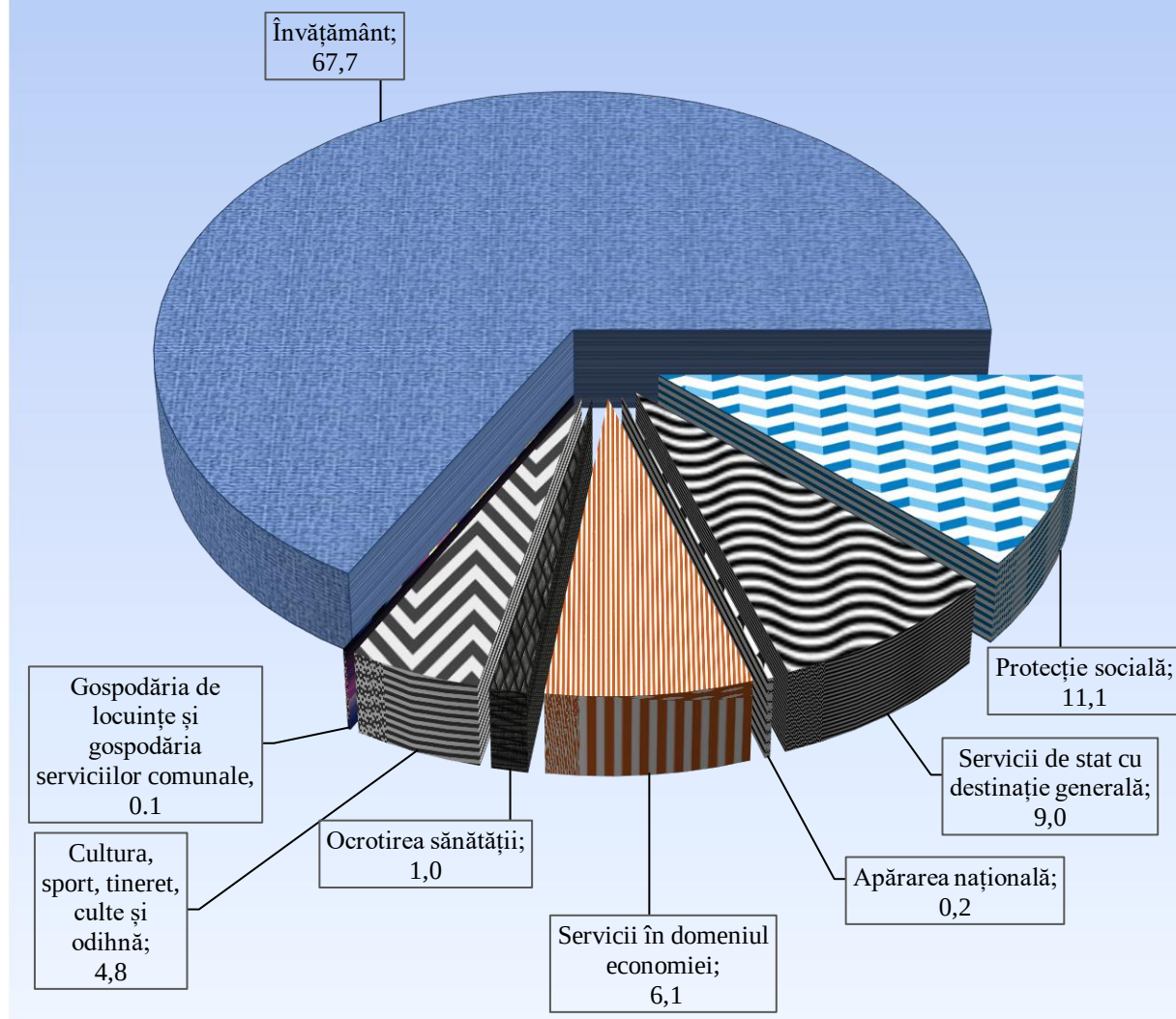
**Structura instituțiilor publice întreținute din mijloacele bugetului raional
se prezintă în următorul tabel:**

Nr. d/o		Total bugetul raional	
		numărul instituțiilor	numărul unităților
1	2	3	4
1	Autorități executive și contabilități centralizate (Cont.DGE și Secției cultură)	8	125,25
2	Școli primare- grădinițe, gimnazii, licee	47	1574,18
3	Alte instituții din domeniul învățământului (2 instituții extrașcolare, serviciul transportarea elevilor, serviciul psihopedagogic, tabăra de odihnă)	5	72,41
4	Școli sportive	1	45,0
5	Biblioteci	1	37,0
6	Case de cultură	1	15,5
7	Colective populare	10	23,0
8	Servicul asistență metodică de specialitate în domeniul culturii	1	3,0
9	Centrul militar	1	6,5
10	Instituții și servicii din domeniul protecției sociale	13	358,25
11	Centru pentru tineret	1	10,75
12	Servicul de deservire a clădirii Consiliului Raional	1	20,0
TOTAL		90	2290,84

**Evoluția cheltuielilor bugetului raional pe anii 2020 -2022 pe principalele grupe
funcționale în valoare nominală și ca pondere în total cheltuieli se prezintă:**

Denumirea grupelor principale	Gr.pr	2020 executat		2021 aprobat		2022 proiect	
		suma (mii lei)	ponderea în suma totală (%)	suma (mii lei)	ponderea în suma totală (%)	suma (mii lei)	ponderea în suma totală (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
Servicii de stat cu destinație generală	01	28540,3	9,0	28104,3	8,6	28970,8	9,0
Apărarea națională	02	589,7	0,2	589,1	0,2	745,0	0,2
Servicii în domeniul economiei	04	20201,4	6,4	17884,5	5,5	19678,4	6,1
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	06	348,2	0,1	350,0	0,1	350,0	0,1
Ocrotirea sănătății	07	4118,0	1,3	5700,0	1,7	3100,0	1,0
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	08	13595,9	4,3	15614,3	4,8	15657,1	4,8
Învățământ	09	215088,9	67,6	219219,1	67,0	218635,8	67,7
Protecție socială	10	35530,9	11,1	39524,9	12,1	35752,3	11,1
TOTAL		318013,3	100,0	326986,2	100,0	322889,4	100,0

Ponderea principalelor grupe în totalul cheltuielilor bugetului raional

Resursele și cheltuielile bugetului raional, conform clasificăției funcționale și pe programe se conțin în anexa nr.3 la proiectul Deciziei.

Ponderea esențială în volumul cheltuielilor bugetului raional estimate pentru anul 2022 revine cheltuielilor de personal, ce constituie 210350,1 mii lei sau 65,1 la sută din totalul cheltuielilor.

Cu referire la compartimentul “**Cheltuieli de personal**” informăm că, la elaborarea proiectului bugetului pe anul 2022 s-a ținut cont de Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Cheltuielile de personal s-au estimat reieșind din prognoza valorilor de referință¹³ pe anii 2022-2024 în următoarele mărimi:

Indicatorii	Aprobat 2021	Proiect 2022	Estimat 2023	Estimat 2024
angajații din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar	1700	1700	1700	1700
personalul didactic și personalul de conducere din instituțiile de învățământ	1800	1800	1800	1800
personalul care, conform anexelor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 până la 25	1800	1800	1800	1800
directorii instituțiilor de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal	1800	1800	1800	1800
directorii adjuncți ai instituțiilor de educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal	1800	1800	1800	1800
directorii (sefi) altor instituții de învățământ	1900	1900	1900	1900
directorii adjuncți ai altor instituții de învățământ	1800	1800	1800	1800

Analiza cheltuielilor de personal estimate pentru anul 2022 în prisma funcțiilor se prezintă în următorul tabel:

Denumirea grupelor principale	Gr. princip ală	Total cheltuieli	inclusiv	Pondere ch.personal în total cheltuieli	Pondere ch.de personal la nivel de grupă principală în total ch.personal
			cheltuieli de personal		
1	2	3	4	5=4/3*100	6
Servicii de stat cu destinație generală	01	28970,8	6503,9	22,4	3,1
Apărarea națională	02	745,0	286,4	38,4	0,1
Servicii în domeniul economiei	04	19678,4	1972,2	10,0	0,9
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	06	350,0			
Ocrotirea sănătății	07	3100,0			
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	08	15657,1	12452,2	79,5	5,9
Învățământ	09	218635,8	164379,3	75,2	78,1
Protecție socială	10	35752,3	24756,1	69,2	11,8
TOTAL cheltuieli		322889,4	210350,1	65,1	100,0

1. Servicii de stat cu destinație generală (grupa funcțională O1)

La acest compartiment sunt atribuite mijloace pentru asigurarea activității autorităților executive ce în sumă de 28970,8 mii lei, inclusiv:

- Programul O3 „*Executivul și serviciile de suport*”, inclusiv:
 - 5094,0 mii lei Aparatului președintelui (500,0 mii lei – *Planul de activități ale Consiliului raional, 44,0 mii lei pentru asigurarea integrității și înregistrarea patrimoniului*);
 - 14350,4 mii lei alocații centralizate pentru implementarea programelor și proiectelor, care vor fi repartizate conform deciziilor Consiliului raional;
 - 4969,9 mii lei Serviciului de deservire a clădirilor Consiliului raional (*inclusiv 519,9 mii lei - resurse colectate și 4450,0 mii lei - resurse generale pentru întreținerea clădirii*).
- Programul O5 „*Managementul finanțelor publice*”, inclusiv:
 - 2225,5 mii lei pentru întreținerea Direcției Generale Finanțe.
- Programul O8 „*Domenii generale de stat*”, inclusiv:
 - 2000,0 mii lei cuantumul Fondului de rezervă a bugetului raional.
- Programul 17 „*Datoria de stat a autorităților publice locale*”, inclusiv:
 - 331,0 mii lei pentru rambursarea dobânzilor la creditele externe și de capital, inclusiv:
 - 44,7 mii lei dobândă la împrumutul beneficiat de la Ministerul Finanțelor prin intermediul Băncii Mondiale - Energetic II;
 - 286,3 mii lei dobânda la împrumutul beneficiat de la Ministerul Finanțelor prin intermediul Băncii Europene pentru Reconstrucție - BERD (plata se efectuează de S.A. Regia Apă-Canal).

2. Apărarea națională (grupa funcțională O2)

Programul 31 “*Apărarea națională*”

În proiectul bugetului pe anul 2022 la grupa principală „Apărarea națională” sau estimat cheltuieli în sumă de 745,0 mii lei.

La estimarea cheltuielilor sa ținut cont de prevederile Legii nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Hotărârii Guvernului nr.77 din 31 ianuarie 2001 ”Pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul limită al organelor administrativ-militare”(cu completările ulterioare), Hotărârii Guvernului nr.631 din 23 mai 2003 ”Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară”, precum și de prevederile Hotărârii Guvernului nr.46/2021 „Cu privire la rezultatele încorporării în serviciul militar în octombrie 2020-ianuarie 2021 și încorporarea în serviciul militar în aprilie - iulie 2021”.

3. Servicii în domeniul economiei (*grupa funcțională 04*)

Proiectul bugetului raional pe anul 2022 însumă alocații pentru compartimentul „Servicii în domeniul economiei” în cuantum de 19678,4 mii lei, pentru asigurarea funcționalității următoarelor servicii și activități:

- Programul 50 “*Servicii generale economice și comerciale*”, inclusiv:
 - 850,5 mii lei Direcția economie și politici investiționale.
- Programul 51 “*Dezvoltarea agriculturii*”, inclusiv:
 - 538,0 mii lei Secția agricultură și relații funciare.
- Programul 61 “*Dezvoltare regională și construcții*”, inclusiv:
 - 883,0 mii lei Direcția Dezvoltare Teritorială.
- Programul 64 “*Dezvoltarea transporturilor*”, inclusiv:
- 17406,9 mii lei pentru realizarea Programului privind întreținerea și reparația drumurilor publice raionale din contul transferurilor cu destinație specială.

4. Gospodăria de locuințe și gospodăria comunală (*grupa funcțională 06*)

Programul 75 “*Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale*” .

La estimarea alocațiilor pentru compartimentul “Gospodăria de locuințe și gospodăria comunală” sunt incluse alocații pentru servicii de întreținere a spațiilor verzi adiacente clădirii Consiliului Raional Orhei în sumă de 350,0 mii lei.

5. Ocrotirea sănătății (*grupa funcțională 07*)

Programul 80 “*Sănătate publică și serviciile medicale*”

În cadrul bugetului raional pe anul 2022 sunt preconizate mijloace financiare în sumă de 3100 mii lei, inclusiv:

- 100,0 mii lei pentru acoperirea parțială a cheltuielilor ce țin de realizarea Programelor Naționale, în limita competențelor, cu redistribuire pe parcursul anului;
- 3000,0 mii lei pentru dezvoltarea și modernizarea instituțiilor din domeniul ocrotirii sănătății, cu ulterioara redistribuire în temeiul deciziilor Consiliului raional.

6. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă (*grupa funcțională 08*)

- Cheltuielile compartimentului dat sunt estimate pentru anul 2022 în sumă de 15657,1 mii lei, inclusiv:

Alocațiile preconizate pentru acest capitol sunt estimate în cadrul subdiviziunilor Consiliului raional și se prezintă după cum urmează:

- 9225,3 mii lei Secției Cultură pentru asigurarea funcționalității următoarelor instituții și activități;
- Programul 85 „*Cultura, cultele și odihna*”, inclusiv:
 - 470,0 mii lei aparatului Secției cultură;
 - 228,0 mii lei pentru întreținerea contabilității centralizate;
 - 3840,3 mii lei pentru Biblioteca raională „A.Donici” (inclusiv 40,0 mii lei - resurse colectate);

- 4017,0 mii lei Centrului de cultură „A.Suruceanu” (inclusiv 116,0 mii lei -16 resurse colectate) și colectivelor populare;
- 350,0 mii lei pentru activități culturale.
- 320,0 mii lei serviciului asistență metodică de specialitate.
- 500,0 mii lei pentru susținerea și promovarea tezaurului cultural.
- 5931,8 mii lei Direcției Generale Educație, pentru asigurarea funcționalității următoarelor instituții și activități:

➤ Programul 86 „*Tineret și sport*”, inclusiv:

- 4356,8 mii lei cheltuieli pentru întreținerea Școlii sportive - din contul transferurilor cu destinație specială;
- 477,0 mii lei activități sportive;
- 131,0 mii lei activități pentru tineret;
- 967,0 mii lei pentru întreținerea Centrului de tineret.

6. Învățământul (*grupa funcțională 09*)

Programul 88 „*Învățământ*”

Cheltuielile compartimentului „Învățământ” constituie 218635,8 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială -212873,5 mii lei, din contul resurselor proprii- 5108,3 mii lei și din contul resurselor colectate-654,0 mii lei.

La estimarea alocațiilor pentru compartimentul „Învățământ” s-a ținut cont de prevederile:

- Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014;
- Hotărârii Guvernului nr.868 din 08.10.2014 cu privire la finanțarea în bază de cost standard per elev cu utilizarea coeficienților de ajustare în modul stabilit de Guvern pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele unităților administrativ-teritoriale;
- Hotărârii Guvernului nr.969 din 03 octombrie 2018 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea compensațiilor bănești anuale personalului didactic din instituțiile de învățământ general public într-o singură tranșă, în valoare de 2000 lei;
- Actelor legislative și normative care reglementează activitatea ramurii.

Rețeaua instituțiilor de învățământ primar și secundar include 47 instituții, inclusiv din ele: 5 licee, 40 gimnazii, 1 școală primară-grădiniță s.Sirota și 1 Complexul educațional gimnaziu-grădiniță Neculaieuca.

Transferurile categoricale calculate pentru raionul Orhei conform Regulamentului privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea (Hotărârea Guvernului nr.868 din 08.10.2014 anexa nr.1) în baza formulei constituie 194035,5 mii lei. Volumul alocațiilor pentru instituțiile de învățământ estimat în baza formulei constituie 177830,5 mii lei.

Volumul alocațiilor pentru o școală concretă se determină reieșind din normativul valoric pentru un elev ponderat de 13969,0 lei, normativul valoric pentru o instituție de 753092,0 lei și normativul valoric pentru o filială egal cu valoarea pentru o instituție de 753092,0 lei cu aplicarea coeficientului 0,965, care s-a stabilit în raport de 1,5% pentru componenta raională și 2% pentru fondul de educație incluzivă (maximum 3% pentru componenta unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și maximum 2% pentru fondul educației incluzive) conform Hotărârii Guvernului nr.868 din 08.10.2014 cu privire la finanțarea în bază de cost standard per elev.

Numărul elevilor în instituțiile de învățământ primar și secundar la situația din 30 septembrie 2021 este de 11229 elevi, cu 70 elevi mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Ținând cont de prevederile Hotărârii de Guvern nr.868 din 10.10.2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea s-a estimat cuantumul *Componentei raionale* pentru anul 2022 în sumă de 12324,3 mii lei și cuantumul *Fondului de educație incluzivă* în sumă de 3880,7 mii lei.

Redistribuirea alocațiilor Componentei raionale a UAT și Fondului de educație incluzivă se va efectua în temeiul deciziilor Consiliului raional, conform prevederilor Regulamentelor aprobate în HG nr.868 din 10.10.2014.

În proiectul de buget pentru anul 2022 sunt incluse alocații pentru acordarea dejunurilor calde, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.234 din 25 februarie 2005 „Cu privire la alimentarea elevilor”, în cuantum de 8772,3 mii lei, luându-se în calcul numărul elevilor claselor I-IV, la situația din 01 octombrie 2021, 171 zile de alimentație și norma de alimentație de 10,8 lei/zi pentru anul 2022.

Cheltuielile Direcției Generale Educație includ și alte alocații, inclusiv:

- 1679,3 mii lei pentru întreținerea ciclului preșcolar din școala primară-grădiniță din s.Sirota și Complexul educațional gimnaziu-grădiniță Neculăeuca;
- 507,5 mii lei pentru întreținerea ciclului primar din școala primară-grădiniță din s.Sirota;
- 3004,8 mii lei revine aparatului Direcției Generale Educație (inclusiv 179,8 mii lei pentru activități și măsuri);
- 1050,0 mii lei pentru contabilitatea centralizată, pentru întreținerea a 10,25 unități.
- 1068,5 mii lei Serviciului de asistență psihopedagogică, pentru întreținerea a 9,5 unități;
- 3181,6 mii lei pentru întreținerea Casei de creație;
- 1212,2 mii lei Centrului Raional “Copii cu interes și aptitudini pentru științe”;
- 2328,2 mii lei pentru organizarea odihnei de vară a copiilor în tabăra de odihnă „Miorița” din s.Ivancea, inclusiv din contul resurselor colectate – 374,0 mii lei și 1954,2 mii lei din contul transferurilor cu destinație specială;
- 33,3 mii lei pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor raionale;
- 161,4 mii lei alocații privind organizarea examenelor de bacalaureat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.391 din 28.05.2014 “Cu privire la acțiunile de organizare și desfășurare a examenelor de absolvire a nivelurilor de învățământ”.

7. Protecție socială (grupa funcțională 10)

Programul 90 “Protecția socială”,

Alocațiile pentru protecție socială pe anul 2022 s-au estimat în suma totală de 35752,3 mii lei, inclusiv din surse proprii 28037,0 mii lei (inclusiv surse colectate), și 7715,3 mii lei alocații din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat.

Din sursele proprii sunt estimate alocații pentru întreținerea următoarelor 18 instituții și servicii:

- 2725,0 mii lei aparatului Direcției Generale Asistență Socială și Protecția Familiei, pentru întreținerea a 24,0 unități;
- 3860,1 mii lei Serviciului de asistență parentală profesionistă, pentru întreținerea a 39 unități a 55 beneficiari (copii 19-18 ani);
- 6056,6 mii lei Serviciului social „Asistență personală”, pentru întreținerea a 142,5 unități de personal;
- 3134,5 mii lei Serviciului de îngrijire socială la domiciliu, pentru întreținerea a 51,5 unități, (480 de beneficiari);
- 553,3 mii lei Serviciului social „Echipa mobilă”, pentru oferirea asistenței sociale și suportului la domiciliu în mediu a 16 copii cu dezabilități, cu un efectiv de 5,0 unități;
- 667,3 mii lei Serviciului social „Casa comunitară” s.Mitoc, pentru întreținerea a 4 beneficiari (copii cu dezabilități pînă la 18 ani) și 7,0 unități;
- 2777,3 mii lei Centrului de plasament temporar pentru persoane în vîrstă și cu dezabilități „Casa noastră” s.Susleni (inclusiv – 621,3 mii lei resurse colectate din plata lunară pentru întreținerea în azil, percepută de la persoanele vîrstnice și cu dezabilități (75% din pensie) și plata lunară a persoanelor cazați în azil), cu 21,25 unități, pentru 30 de beneficiari, inclusiv 5 beneficiari plasați cu plată lunară a persoanelor cazate în azil;
- 132,5 mii lei Serviciului de protezare și ortopedie, pentru 1,0 unitate;
- 3708,4 mii lei Serviciului asistență comunitară, pentru întreținerea a 46,0 unități;
- 933,2 mii lei Centrului comunitar multifuncțional „Universul” s.Piatra, cu un efectiv de 11,0 unități;
- 1822,3 mii lei Centrului comunitar multifuncțional „Generația PRO” s.Persecina cu un efectiv de 19,0 unități;
- 179,5 mii lei Centrului de Asistență Socială a Copilului și Familiei, inclusiv pentru întreținerea a 2,0 unități;
- 342,5 mii lei Serviciului social „Locuința protejată” pentru întreținerea a 4 beneficiari (persoane cu dezabilități mintale care au împlinit vîrsta de 18 ani) și întreținerea a 3,0 unități;
- 841,3 mii lei Serviciului social „Plasament familial pentru adulți”, pentru 10 beneficiari (cu vîrsta de peste 18 ani) și cu un efectiv de 10,0 unități;
- 53,2 mii lei pentru serviciile de transport pentru veteranii de război/ persoane cu dezabilități de război și persoanele asimilate lor;
- 250,0 mii lei (taxa de la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar), cu distribuire pe parcurs, în limita competențelor (servicii asociate cantinelor de ajutor social).

Din contul transferurilor cu destinație specială pentru asigurarea și asistența socială sunt estimate cheltuieli în sumă de 7715,3 mii lei, inclusiv:

- 3248,2 mii lei pentru serviciile de transport a persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dezabilități, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dezabilitate severă sau un copil cu dezabilități și a persoanelor cu dezabilități locomotorii;
- 2699,7 mii lei indemnizații pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, care prevede plata indemnizației pentru copii rămași fără ocrotirea părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească, conform prevederilor prevăzute în art.14 și 15 din Legea nr.140 din 14 iunie 2013 „Privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”.

Plata indemnizației pentru copiii plasați în serviciul de tutelă/ curatelă, reieșind 19 din majorările cu indicele prețului de consum în anul 2022 va constitui:

- indemnizație unică la plasament - 3688,7 lei;
- indemnizație lunară pentru copii tutelați -1400 lei.
- indemnizație lunară pentru copii adoptați -800 lei.

indemnizație pentru copii cu vârsta de 7 -17 ani, în cazul elevilor/studentilor cu vârsta de până la 18 ani, persoanele apte de muncă, în cazul elevilor/studentilor cu vârsta mai mare de 18 ani, prevăzute în Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plata a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.132/2020.

- indemnizație lunară pentru întreținere în cuantum egal cu minimul de existență pentru anul precedent, în conformitate cu datele calculate de Biroul Național de Statistică;
- indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat - 5000 lei;
- indemnizație lunară pentru locațiunea locuinței - 500 lei;
- indemnizație unică pentru efectuarea cercetărilor și editarea tezei și lucrării de diplomă în ultimul an de studii - 500 lei;
- indemnizație unică la absolvirea instituției de învățământ -10000 lei.

- 547,6 mii lei - prestații sociale pentru copii plasați în serviciile sociale (bani de buzunar) – condițiile de stabilire și plata indemnizațiilor zilnice pentru copii sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.378 din 25 aprilie 2018. În anul 2022 mărimea medie va constitui 5177 lei, inclusiv indemnizația zilnică 13,0 lei, la ziua de naștere 113 lei și la sărbători 80 lei.
- 1219,8 mii lei indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar, încadrați în instituțiile de învățământ în primii 3 ani după absolvirea acestora, pentru plata indemnizație unice și compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică personalului didactic angajat în instituțiile de învățământ, prin repartizare de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Alocațiile respective sunt gestionate de Direcția Generală Educație.

Beneficiarii de alocații vor dispune de autonomie stabilită conform cadrului legal în gestionarea pe parcursul anului a cheltuielilor, reieșind din prioritățile proprii, respectiv, fiind și responsabili de aceasta.

Proiectul bugetului raional pe programe pentru anul 2022 este expus în anexa nr.3 la proiectul de decizie “Resursele și cheltuielile bugetului raional conform clasificății funcționale”, ce însumează 15 programe și 30 de subprograme, aprobate conform prevederilor Dispoziției președintelui raionului nr.65-n din 03 septembrie 2021 „Cu privire la lansarea procesului de elaborare a proiectului bugetului raional pentru anul 2022 și estimărilor pe anii 2023-2024”.

3.3 Plafonul datoriei publice și a garanțiilor acordate de Consiliul Raional

Conform prevederilor Legii nr.419-XVI din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat și ținând cont de Legea privind finanțele publice locale cu modificările ulterioare, Decizia cu privire la proiectul

bugetului conține ca parte componentă Programul anual al împrumuturilor ce se prezintă conform anexei nr.8 la proiectul de Decizie.

Decizia cu privire la aprobarea bugetului aprobă plafonul datoriei și garanțiilor la finele anului bugetar proiectat.

Consiliul Raional Orhei înregistrează datorii publice și garanții la situația din 31.12.2021 obligațiunile pentru anul 2022 și plafonul (soldul) la 31.12.2022.

**Plafonul
datoriei publice și a garanțiilor acordate de Consiliul Raional Orhei
pentru anul 2022**

mii lei

Nr. d/o	Destinația creditului	Perioada contractată	Valuta	Suma contractată	2022					
					sold la 01.01.2022	debursare	rambursare	sold la 31.12.2022	Marja de eroare 1%	Sold la 31.12.2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Datoria publică										
1	Împrumuturi interne, total									
2	Împrumuturi recreditate, total (mii lei)			52411,4	30061,5		3838,0	28339,5	283,4	28622,8
	<i>inclusiv:</i>									
	Energetic II (Spitalul Raional Orhei)	2009-2024	USD	642,2	175,1		58,4	116,7		
			Curs	12,25	19,07		18,56	18,56		
			MD	7872,1	3339,2		1083,9	2166,0	21,7	2187,6
	BERD (primăria Orhei)	2010-2025	Euro	2000,0	1297,2		123,5	1173,7		
			Curs	16,3	20,60		22,3	22,3		
			MD	44539,3	26722,3		2754,1	26173,5	261,7	26435,2
	Total datorie publică (mii lei)			52411,4	30061,5		3838,0	28339,5	283,4	28622,8
Garanții acordate de Consiliul Raional Orhei										
3	Total garanții (mii lei)			35815,0	30323,2		1566,4	27945,8	279,4	28225,2
	<i>inclusiv:</i>									
	Acord de credit subsidiar din 15.04.2004 (Apă-Canal)	2004-2033	USD	2500,0	1177,4		63,6	1113,8		
			Curs	12,08	19,07		18,56	18,56		
			MD	30200,0	22453,0		1180,40	20672,1	206,7	20878,8
	Contract de recreditare nr.2 din 26.06.2009 (Apă-Canal)	2009-2039	USD	500,0	412,7		20,8	391,9		
			Curs	11,23	19,07		18,56	18,56		
			MD	5615,0	7870,2		386,0	7273,70	72,7	7346,4
	Total (mii lei)			88226,4	60384,7		5404,4	56285,3	550,1	56848,0